

VOLNÉ SMĚRY.

JOŽKA ÚPRKA.

OBSAH ČÁSTI LITERÁRNÍ:

Karel Engelmüller: Dokonáno jest.
Xav. Dvořák: Chci překypět.
J. V. Khéres: V mozku.
Karel B. Hájek: Adagio.
Vladimír Houdek: Kdy? — Klášter. —
Sonet o žárlivosti — Po vesnické
pouti. — Pořozumění.
Fr. J. Zeman: Jsou . . .
Zd. Harden: Mně stůně mládí.
Lothar Suchý: Sed non satiat. —
Zpověď.
Jan Opolský: Prastare lesy.
Výstava Jož. Úprky.
Kronika: Starobylý ráz Prahy a Pra-
žané. — Zprávy umělecké. — Vý-
stavy. — Soutěže umělecké.

ILLUSTRACE:

Joža Úprka: Šohaj. — Zimní jarmark
v Hr. Lhotě. — Studie ke »králům«.
— Babička. — Stařík. — Dostave-
níčko. — Na pástvě. — Jarní ná-
lada. — Úvodnice. — Studie.
Záhlavičko. — Celkový pohled na vý-
stavu Úprkovu v saloně Topičově.
— Pohled na kostel sv. Mikuláše
z ulice Karmelitské před a po pro-
dloužení této. — Pohled na kostel
sv. Havla, Kotce — městská spo-
žitelna. — Uhelny trh v letech sedm-
desátých — Uhelny trh nyní.
Suchardova-Boudova: Linka.

Roč. I. č. 5.

BŘEZEN.

MĚSÍČNÍK UMĚLECKÝ.

VYDÁVÁ

SPOLEK MÁNES.

Péčí a nákladem spolku »Manes«. — Vedou: Jaro Hilbert, K. L. Klusáček, Karel Mašek, Jan Preisler a Stan. Sucharda.

Zodpovědný redaktor K. L. Klusáček. — Administrace a expedice v Praze, v Tůních č. 8—II.

Literární příspěvky buďte zasílány na adresu: Karel Mašek, Praha-I. Rudolfovo nábřeží čis. 83.

DOKONANO JEST . . . — NAPSAL
KAREL ENGELMÜLLER.

Sedím na pelesti postele vysvlečený
na polo a dívám se do tmy.

Blíží se k ránu.

Venku v ulicích je příšerné ticho, jakoby byl
celý svět za jedinkou tu noc dotrpěl.

Je mně úzko, tajemně úzko, jako po spácha-
ném zločinu.

Ba, že. Právě tak jako tenkrát . . . Pamatuješ
Almo?! Bože můj, k smíchu, jak bys mohla za-
pomenout, když máš tam pod levým prsem na-
fialovělou jízvu. Ach, byl jsem hlupák, vid', špatně
jsem tehdá namířil . . . Ale nediv se! V těch dva-
ceti letech chvěje se ruka ještě samým štěstím
a touhou po životě i když tiskneme již proti sobě
kohoutek revolveru. Odpusť mi, měl jsem tě tehdá
tak rád, tak k šílenosti rád Almo . . . Deset let —
a je to opravdu včera proti věčnosti. Bože můj,
věčnost! Co jest věčnost? Co jsme se napovídali
o té věčnosti naší lásky, ha, ha . . . Věřila jsi
tehdá ve svých osmnácti letech snad právě tolik
věčnosti, kolik já — —

Věčnost, chceš vědět něco o věčnosti? Četl
jsem kdysi o tom rozmarnou pohádku. Počkej . . .
Ano, již vím. Představ si horu, ohromnou horu
z nejčistšího, nejtvrďšího diamantu, míli širokou
a míli vysokou. A na tuto horu přilétá vždy
jednou za tisíc let zlatý kolibřík, obrousí o hranu
té hory svůj zobáček a zase uletí. Činí tak ka-
ždých tisíc let a v ten den, v kterýž obrousí po-

slední zbytek zrnka této diamantové hory, uply-
nula teprve jedna jediná vteřina věčnosti . . .
A to ještě není pravda! ha, ha, ha —

Co je proti té vteřině našich deset let?!

A hled', přece někdy již zapomínám. Člověk
je příliš člověkem, a pak to celé drama naší
lásky připadá mi jako hračka, jako pošetilý

J. ÚPRKA.

ŠOHAJ.

kousek dětí — anebo snad sám tomu nevěřím, ale namluvili mi to, snad jsem již přivykl tomu výsměchu lidí, kterým nás tehdy zahrnuli. Snad již přiznávám, že jsi byla koketa, blázen a já snílek, dítě, který v tobě viděl Madonu. Svět je zlý, Almo! Pamatuješ, jak se nám tehdy vysmáli, když jsme se ze svých ran v nemocnici vylízáli, když jsem vyšel z vězení, skoro smrt? . . .

To byla láska, děti, sapristi, to byla láska! Bůh ví, Almo, kde jsi. Odvezli tě tenkrátě někam daleko, aby zachránili tvou čest, tvůj život a schovali před tím střeštěncem, tím surovým chlapem, který si myslil, že má na tě již právo proto, když jsi mu řekla jednou v slabé chvíli, že ho máš ráda, když jsi se rozechvěla tolikrát pod jeho polibky . . .

A dobře tě schovali — málem bych byl zapomněl, že's ještě živa.

Deset let. Tak, tak . . . vzpomínáš Almo? Máme jubileum. Veliká sláva. Sokolové, hasiči, veteráni. Veteráni s praporem. Všude plno praporů, růží, kytic, muziky. Zůstali jsme na živu — vivant!

Že to byl skandál? Pane, jaký skandál? Což ta ubohá, mladá, nezkušená duše může za to, když takový blázen, nesvědomitý, potrhlý člověk na ni vytáhne revolver? Pane?! Na štěstí jí mnoho neudělal, ale odseděl si to, jak náleží.

Řekni mi, Almo, zdá se ti, že bychom se kdy mohli opět ve světě setkati? Tak náhle se mi zdá, že tě zase uvidím. Není to poprvé, co se mi vkrádá tahle myšlénka, ano, přiznávám se, stává se to velmi zhusta . . .

Ale ne, tisíckrát ne. Raději bych byl, kdyby někdo přišel a vypravoval mi, že tě viděl mrtvou. Je to zvláštní přání, snad neurvalé, drsné — ale tak rád bych tě Almo viděl mrtvou, v bílém musselínovém závoji, v bílé rakvi, obklopenou vůní žlutých růží, kteréš měla tak ráda, s tím dětským úsměvem, čistým čelem a očima spravedlivě vyhaslýma. Tak rád bych tě viděl, kterak umřela's neposkvrněna lidmi, nedotknuta tím člověkem, kterému tě prodávali — eh, co — sentimentálnosti, citlivůstkářství! Co je mi po tvém životě! Pro mne jsi dávno umřela, dávno, slyšíš, hned tenkrátě, kdy jsem umíral s tebou

Nesměj se! To byl jen takový záchvat vzpomínek. Nezbylo z té naší lásky nic, pranic, ne-

buď domýšlivá! To si jen tak člověk někdy zasteskne, když už mu je ten stálý smích protivný. A já se v světě nasměji, Almo moje drahá, celý den se směji, až někdy pláči samým smíchem. — Nepoznala bys mne, jistě nepoznala!

A spokojený jsem, duše moje! Přijď se jen podívat někdy, když pracuji, poznáš, jak mi čas ubíhá, jak jsem spokojený, jak mi pod rukou rostou ty moje myšlénky a nápady, to celé moje umění, jak se stělesňuje ve veliká, vzácná díla.

Přijď se jen podívat, ale o jedno prosím: nemluv nic, nic nemluv, ani se nesměj, jen se tiše dívej — —

Snad se ti oči zalesknou slzami . . .

* * *

Jakási bolestná zoufalost trčí mi v mozku, rozevívá široce oči, otupuje smysly. Zdá se mi, že mám umělé skleněné oči. Dívám se před sebe a cítím, jak mne ten pohled bolí. Bojím se zahledět se jinam, abych neomdlel bolestí. A zde, uprostřed čela mám hřebík, cítím, jak tam pevně vězí, ale nesmím se ho dotknout . . . Není divu. Opravdu to jediné mohl jsem očekávat —

Co mi to udělali?

Snad to nějak přejde.

Jen kdyby toho příšerného denního přísvitů nebylo. Chci mít kolem tmu, úplnou tmu

Nemohu se opravdu určitě rozpomenouti, zda jsem teď spal a probudil se, či teprve přišel domů. Zdá se mi obojí. A ty ruce pálejí jak oheň a ta zima při všem — A botu jednu mám ještě oblečenu! Ano již vím, byl jsem venku, tam — tam — eh, ne nechte mne, ticho . . . ticho . . .

Již vím, vím. Tady je olšanský hřbitov, na levo kříže, samé černé kříže, cypřiše a sosny, pak bílá, nekonečná silnice, pustá a prázdná, měsíc svítí, čistý, bílý měsíc a já a Eva, jdeme tou nesmírně dlouhou cestou . . .

To ale už je dávno — ne, není dávno, včera to bylo, skoro dnes, před chvílí . . . Přišel jsem teď domů. V Besedě jsme byli — —

Ale spát se mi chce. Ten hřebík v čele bolí, hrozně bolí . . . A pak, co mi to Eva povídala —? To bylo — ne, — jinak to řekla, nějak jemněji, daleko určitěji, významněji; co jí to napadlo?

Evo, Evo, svatá duše moje — Padám na kolena a modlím se k velebné tvé čistotě, velebné kráse. Slyšíš Evo, zdá se mi . . .

Ne, ne — byla by to jen nová komedie a té mám již dost — příliš dost. Co ostatně na mně chce? Člověk se již nesmí opravdu upřímněji rozprávět . . . Hned je z toho zpověď, plačtivá, nejintimnější zpověď a ty náhle cítíš, že ty oči, které se na tě jinak lhostejně dívaly, zabodávají se ti do tváře, že v nich hraje takový nějaký zvláštní lesk, plný milosrdenství a porozumění; snad se ty oči na chvíli zadívají i jinam, k zemi, do neurčita, aby se zastyděly za vkrádající se tam vlhko . . .

To co jsem jí povídal byla jistě zase jen spousta melancholie a blbství po několika sklenicích piva — nic víc — Kdybych se aspoň pamatoval, co jsem jí všechno napovídal! Kdybych se vůbec pamatoval! Dnešního — ne včerejšího večera — ano včera to bylo . . .! Víím jen, že sem opět jednou velmi mnoho mluvil, že jsem se dostal i do hádky s nějakým pošetilcem, který obhajoval doklepávající realismus v umění, že se mnoho pilo, zpívalo a pak, že jsem doprovázel Evu domů, že jsem byl s ní sám a sám uprostřed vlahé, bílé noci . . .

A mně stačí trochu toho nazelenalého světla měsíce v korunách stromů, několik těch do neznáma padajících hvězd, aby se mi duše otevřela dokořán, jako bílý lotos a přijala s trochou vůně a kouzla mystické noci i zázrak zapomnění všeho minulého utrpení . . .

Bůh sám ví, co jsem všechno mluvil! Pamatuji se jen, že jsme dlouho spolu chodili, někam až za Prahu zašli a zase se vraceli, a že mne Eva v jedné chvíli za ruku vzala, zadívala se mi dlouho do očí a pak, když jsem se toho nejméně nadál, přitiskla mou ruku ku svým horkým rtům . . . A dlouho ji tiskla, vášnivě dlouho . . .

Evo, ubohá má duše. Evo, ne, takhle jsem to nemyslel, opravdu nemyslel, nehledej v těch mých slovech nic než prostý egoismus . . . Chtěl jsem si zase jednou ulevit — Víš, člověku je pak tak lehko, ach, tak nepochopitelně lehko . . .

Slyšíš, Evo? Na lásku nevěřím, té u mne nehledej, hohó — Není to koketerie nebo blasevanost; snad ji proto nenávidím, protože v ni věřím víc než jindy, snad se jí také bojím. Ano,

bojím se toho jednoho okamžiku, který nastává v každé hlubší lásce, v němž duše náhle zaúpí nesmírnou bolestí a v hlavě se přetrhají rázem všechny tkáně mozkové . . . Což ty víš, čemu všemu jsem se já již vysmál a pro co všechno již se naplakal! — V lásce jsem dítě, nerozumné, rozmazlené dítě — Mám víc citů než zdraví, víc pohádek v hlavě než rozumu.

Nechtěj mne dráždit Evo, prosím, vytrpěl jsem kdysi již tolik . . .

Rozumíš mi přece, Evo, rozumíš? Slyš Evušo! Mám teď jedinkou milenku — Umění. Nemá mne příliš ráda, ale žijeme takový zvláštní život, bez rozmazlenosti, bez dětinství, ale právě proto snad spolu žijeme. Někdy mne zmučí svou umíněností, odstrčí mne a zapomene na mne na několik dní a já bloudím pak někde sám, odloučen od lidí. Mám nehoráznou »psinku«. A přece, hle, jednoho rána nastaví mi moje Umění bílé svoje čelo, já je políbím, podáme si ruce k novému přátelství a já jsem klidný, šťastný, někdy tak spokojený, tak, tak — . . .

Slyšíš Evo, Evušo!

Co z toho bude? Co bude? Tuším, že se něco stalo; mám plnou duši toho tvého žvatlání. Cítím jak jdeš vedle mne, posloucháš, vyptáváš se na to a ono, říkáš, že rozumíš, chápeš, že's totéž vytrpěla, právě tolik sklamání, že tě lidé právě o tolik okradli jako mne, pravíš, že mi zcela rozumíš, víc než rozumíš, že bys dovedla vyplnit to zející prázdno, zulíbat ty rány do uzdravení, že bys ráda trpěla se mnou . . .

Lžeš, Evo, lžeš! Všichni lhou a ženy nejvíce.

Vím, že's plakala, ale tím mne nespleteš, tím nezakryješ tu svou přetvářku. Kolik už jich tak plakalo . . . A kdy žena nepláče? . . .

Ne, ne, ne, nic nechci, přísahám, že nechci!

Nechte mne na pokoji, všickni mne nechte, chci být sám. Je mi tak nejlépe. Žádná soustrast, žádné smilování, pochopení, porozumění — nic nechci, nic!

Nedívej se zmateně, Evo, nedívej. Víím co chceš říci, jsou to výčitky . . . Víím, jsem tím vineň, vyvolal jsem tu scénu, mluvil jsem asi zase trochu příliš mnoho. Dal jsem se svést tvým kouzlem . . . Jsem zkrátka blbec —

J. ÚPRKA.

ZIMNÍ JARMARK V HR. LHOTĚ.

O ženy, ženy — — Víím, čím se zdáte, a co očekáváme . . . Znáím to příliš dobře! Nejčistší lilie, jemná bytost jako vůně fialek, plná nejsubtilnějších citů . . . Jdete v její stínu, rozplýváte se v zážehu její pohledu, proplácete noce v touhách a nad zmatenici nejsladších veršů — a jednou třeba na plese ji oslovíte. Zasměje se na vás, zavěsí se vám pod rameno a žvatlá gigrláckým tonem nejvšednější hlouposti, zmiňuje se o vyčtených a nepochopených thesích ženské emancipace, pomlouvá své kamarádky s jejich nápadníky a abyste věřili, že také čte, pochlubí se vám, kolik již přečetla tajně svazků Zolových, že četla také »Kreutzerovu sonatu«, Strindbergovo »Manželství« a nedávno, že ji maminka překvapila v noci v posteli, když právě dočítala Garborgovy »Umdléné duše«.

Všecko vám povídá, na vše si vzpomíná, čím by vám dokázala, že jde s dobou, ale na jedno zapomíná: aby dokázala, že zůstává ženou — tím něčím, o čem jste snili již v gymnasijských lavicích, co ve vás nepřestávalo dýchat, den ku dni se prohlubovalo, přibíralo určitější, jemnější tóny. Čekáte stále, kdy se vám konečně zastaví srdce v tepotu a duše zeslábne neurčitou, vysilující touhou, stále a trpělivě čekáte, kdy se nachýlíte k tomu zázračnému květu, o kterém se vám tolik toho nazdalo, tolik jste se naposlouchali, tolik natoužili — ha ha, čekejte, jen čekejte! Nalézáte nádherné třeba tělo, drahokam, ale s tou duší, abyste se věčně hněvali — — Je vám úzko, do pláče, nutíte se do všeho, i do těch gigrláckých řečí, do těch pepických fráší z bahna chantanů, do těch hnusných žargonových vtipů, jež prosáky celou tou »feš« společností pražského cremu. Sbírká několika klackovských vět postačí tak hravě zakrýti i naprostou prázdnotu ducha i rozpaky nad nesprávností vlastního chování. Ba, mají již i své autory, miláčky, ssající bláto z pepických krčem a vychrlující je druhý den ve »feuilletonech«. Pepicism vítězí — tím hnusnější, že bere ze zvrhlého onoho stáda pražského proletariátu jen sprostotu, bez onoho šlehu Bret Harteovského, neurvalého humoru.

Jen mluvíte bez těch vtipů, v jiném tónu, mluvíte třeba tak, jak cítíte, jak vám duše šeptá a rozum domlouvá, uvidíte: jste »báječně vážný«, protivný člověk, který se neumí pohybovat v lepší společnosti, který dovede jen nudit. Takový panák — hahaha . . .

Anebo přijde večer, zázračný, krásný večer, v němž tušíte, že sestoupilo požehnání na zemi — Setkáte se s Marketkou. Jde s modlitbami. Přísaháte na její nevinnost, modlíte se sami za její čisté sny. Opojíte vás svou něžností. Vyčítáte si že jste kdy tak zle mluvili o ženách. Jsou výjimky, jistě výjimky! Máte tolik soustrastí, tolik bezútěšného smutku, že i ona půjde tím životem, že i ji poraní život svou bezohledností, vyrve jí všecky ty naděje a illuse a tajná přání, ukázav jí znuděnou svou tvář. Cítíte tolik bolesti, chvě-

jete se o každé to drahé její slovo . . . Blázni — blázni! Za týden je vám ten strach váš k smíchu. Markétka je bytost, jako jiná. Možná, že tou svou dojemnou něžností a skromností ještě raffinovaná. Počítá, počítá — a týden před svatbou vybírá si z pěti chlapců, který by ji lépe zaopatřil . . . Zdali jeden spekuluje, druhý láskou umírá a třetí pro ni poctivě se dře? Co jí po tom — Všechny ženy by měly být židovkami . . . Všechny, všechny, chachachacha — Evo, Evušo! Jdi blázinku malá, malá — la la lá — Chlapík! (Příště dáte).

CHCI PŘEKYPĚT!

Hle, to jest zem ta! již jí nepoznávám;
vzmach jeden! roztrhla své roucho
až od prsou,
je rozhodila prudce na dvě strany,
jak bílé mráčky v koncích na obzoru
tam jeho cípy jsou.

Jsou vrchy uvolněná ňadra její,
je vzteklá vášeň do zelena barví
i tulný hrot,
niv lůno osení proud vychrlilo,
jež zaplavilo neplodný dřív údol,
a hýčká drahý plod.

A květy vedle nich, hle, žhavé pysky,
jež hoří, vrou a v rudých barvách kypí,
žár sálají;
jsou otevřeny, po čem vztekle žízni,
co chtějí ssát, čím opíjet se divě?
jed do žil stříkají!

Vzduch, který hoří rozžhavený bíle,
své srší jiskry v nervy napřažené,
je zanítil!
už požáru dým jemný vnik' v mé skráně,
kde despota bdí vždycky neúprosný,
jej ostrou vůní spíl!

Tu chvíli čekala má duše — vězeň
a pouta zapírání roztrhala,
ven sběhla hned,
v ty síně domu svého, jež se trásly,
když vášní chraplavý hlas prolomil se
a vzkřik: Chci překypět!

V MOZKU. — SYMBOLICKÉ ROMANETTO. — J. V. KHÉRES.
(KONEC).

Stařec zmizel a divý muž mne chopil za ruku a odvedl z pokoje. Vedl mne od mých dveří nějakou dlouhou síní, kterou jsem nikdy před tím u svého bytu neviděl . . .

Náhle se mnou prudce zatočil a když jsem opět klidně stál, viděl jsem se ve zvláštním sále podivným světlem ozářeném; byla to však pouze předsín' toho labyrintu, kam jsme za chvíli přišli.

»Kdo jsi?« ptal jsem se divého muže.

»Syn toho starce, na jehož prsou jsi se vyspal«, zněla odpověď.

Divý muž otevřel bránu nezvyklého složení a vešli jsme do dlouhé klikaté chodby, v níž bylo velmi zvláštní, jakoby elektrické a přece jiné osvětlení; při tom nejpodivnějším mi bylo,

J. ÚPRKA.

BABIČKA.

že jsem neviděl nikde zdrojů světelných; jakoby stěny samy svítily.

Chodba nešla přímo, nýbrž okrouhle všemi možnými směry a měla báječné množství odboček na všechny možné strany rozvětvených, z nichž každá mohla opět býti chodbou hlavní, jakou se mi zdála nekonečně dlouhá chodba, po níž jsme kráčeli.

Vykračoval jsem si chvíli statně, nastupuje tak mužně na podpatky, až síně duněly mých kroků ozvěnou a zavzněla na všech stranách libá hudba tónů, jež skládaly se ve známé mně písně.

»Kde to jsme?« ptal jsem se svého průvodce.

»V tvém mozku«, zněla lakonická odpověď. Hned jsem stišil krok a šel po špičkách, obávaje se, aby mne zítra hlava nebolela. — Některé chodby byly otevřeny, jiné zase zavřeny a to jedny černými, jiné bílými branami. Bylo mi to divno, proto jsem se ptal divého muže po příčině takového opatření.

»Chodby zavřené«, poučuje mne on, »skrývají myšlenky neznámé, o nichž člověk dosud neví a buď je náhodou nebo vlastním popudem otevře«.

Bran zavřených jsem spozoroval ve svém mozku daleko více než otevřených.

»A proč jsou některé brány bílé, jiné zase černé?« ptám se dále.

»V bílých« zní odpověď, »čekají na své vzkříšení idee, myšlenky dobré, zákony pravdivé, v černých skrývají se myšlenky černé, mylné, lživé, škůdné, hříšné.«

Černých bran měl jsem mnohem více než bílých . . . Nějaký vnitřní hlas tropil si ze mne posměch: »Sebepoznání tě zachrání!« »Příteli«, ptám se s patrnou ironií, »to jsem jenom já tak zabedněn a začerněn?«

Přítel se dal do smíchu a těšil mne: »Co se týče zabedněnosti, z té si mnoho nedělej! Jiní lidé celkem jsou ještě zabedněnější! A žes začerněn? Za černými branami skrývá se často rozkoš . . . Hleď, u tebe všechny brány rozkoše jsou otevřeny . . . he he he he . . .«

»Konečně«, doplňuje svůj výklad »černé brány dají se mnohem snáze otevřít než bílé«.

Spolkl jsem slinu, poněvadž jsem nevěděl, co bych moudřejšího učinil.

Všecky chodby byly pestře malovány; malba jejich však byla více než zvláštní. Byla to směs obrazů všeho druhu, obraz ležel na obraze a jeden druhým prosvítal a jen má vůle k tomu stačila, aby obraz nejspodnější se octl na vrchu. Zpozoroval jsem brzy, že kterýkoliv obraz, slovo, větu, vzorec atd. (na př. větu Carnotovu, průřez buňky z caulerpy, některé datum, některý třeba Alešův obraz, tvář známého přítele atd.) si mohu pomyslet, se mi objeví na stěnách, ba, že se tam objeví dříve, než si ho mohu pomyslet; chvíli mi to bylo záhadou, teprve když jsem si vzpomněl, že jsem ve svém vlastním mozku, jsem věc pochopil.

Nevysvětlil jsem si však, proč všechny chodby směřují, ba přímo ústí při množství a klikatosti své v jedné stkvoucí bráně, která oslnivě svítala na všechny strany a jejíž záře prosvítala všude skrze zdi, takže kamkoliv jsi jen pohlédl, všude spatřil jsi onen stkvoucí portál.

»Jaká je to brána?« ptám se zvědavě svého průvodce.

»Tam skryt je pojem věčnosti a nekonečnosti«, odpověděl on.

»Pojď, prosím tě, ať jsme brzy u ní a otevři mi ji!« žádal jsem ho dětinsky.

»Bláhový«, usmál se divý muž, »co myslíš? Nastav za sebou let všech jednotlivců, co žili, žijí a budou žít, let celého jejich života rychlostí myšlenky a nedoběhnou se! Naše křídla jsou k tomu slabá!«

»Proč ji mám tedy v mozku, když je pro mne uzavřena?« vyzvídám dále.

»Však se dočkáš! Ani se nenaděješ a srdce tvé dotluče. Pak, budeš-li toho hoden, se portál věčnosti jistě otevře!«

Po nějaké chvíli připutovali jsme ke bráně, jejíž jedna polovice byla bílá, druhá černá.

»Zde je můj atelier«, pravil divý muž a otevřel.

Vešel jsem dovnitř a zůstal jsem udiveně stát; jako bys miliard různých obrazů dal do kaleidoskopu; jeden tlačil se na druhý a jak rychle se objevoval, tak rychle mizel; ten byl příšerný, ten krásný, ten všední, ten úplně ne-

J. ÚPRKA.

STARÍK.

smyslný; těchto posledních tu bylo velmi mnoho; v celku nejevilo se nic mathematického, nic souměrného.

»Tvůj mozek«, pravil můj průvodčí, »je labyrint, jehož majetníkem a ve dne správcem jsi ty, v prvé polovici noci hlídačem můj otec, ve druhé já; tu opouštím toto své bydliště a bavím nebo straším tvou duši.«

»Kde je kabinet tvého otce?« ptal jsem se hlídače svého mozku.

»Za branou štěstí«, zněla odpověď.

»Pojďme tam«, vybízel jsem ho dále.

»S radostí«, ochotně svolil on.

Šli jsme opět chvíli, až jsme se octli před světlou, krásně bílou branou, z níž vanula občerstvující vůně a teplo. Stařec nám na mírné zaklepání bránu ihned otevřel. Spatřil jsem ne-

konečně dlouhou síň, která zase ústila v portálu věčnosti, avšak byl jí tento portál daleko, daleko blíže, než kterémukoliv jinému místu. Se stkvoucími bílými zdí stékala v páře čarovná vůně, která tak blažila, tak lahodila, že mi snad ani hubička mé první lásky tak nechutnala. Kleknouti tam na zemi, vnořiti hlavu do libých par a takto věčně tam usínati, zdálo se mi v témž okamžiku největším štěstím.

Všíml jsem si hned, že tu byly zdi úplně bez obrazů; marně jsem si představoval některý, neobjevil se mi. Zmínil jsem se o tom svém průvodci.

»Vetchý pozemčane lidských očí!« usmál se útrpně divý muž, »jako směs různobarvých paprsků splývá v jeden bílý, tak všechny obrazy tvého mozku splynou někdy v této síni ve vznešený obraz klidu a zapomenutí!«

»A kdy to už bude?« ptal jsem se naivně dále.

»Až mne zde můj otec zabije, rozšíří se čarovná tato síň po celém mozku a současně otevře se portál věčnosti, ač-li toho budeš hoden; tam tak jasně stkví se bude nahá pravda, že nikdy nebudeš litovati ničeho z toho, co's sám vynalezl, co's zapomněl, spíše pocítíš lítost nad tím, že's se tak marně namáhal.«

Ssál jsem do sebe vroucně se zdí kanoucí prouhy Lethiny a nezdálo se mi ze síně starcovy.

Až teprve, když moji zvědavost hlídač mého mozku napjal slibem, že mi ukáže tu, pro níž trpím, pro níž trpí všichni šlechtění lidé, zvláště ideální mladíci, opustil jsem starcovo bydlíště a kráčel opět chvíli s průvodcem svým dlouhými chodbami.

Cestou přemýšlel jsem, co asi ještě neznámého skrývá se za tou či onou branou. Nešlo by některou otevřít? Zeptáme se.

»Toho bys mohl ovšem dovésti pouze ty«, poučoval mne divý muž, »nyní však bys se marně namáhal. Brány otvírají se pouze zevnitř.«

»Ale jak se mohu«, namítal jsem, »uzavřenou branou dostatí dovnitř? Nejsem duchem!«

»To je věcí tvé dovednosti«, pravil mi on, »v mozku je harmonie, dle níž všechny chodby černé i bílé, otevřené i zavřené spolu souvisí. Časem podaří se někomu otevřítí bílou branou,

ale s těží; černé otvírají se samovolně, avšak některou lze se dostatí k bráně bílé a tuto otevřítí.«

»A až budou všechny brány otevřeny?« ptám se zvědavě.

»Zůstane tu pouze portál věčnosti«, praví můj průvodce.

»A ten bude?« ptám se v napjetí.

»Uzavřen«, zněla chladná odpověď.

»A kdy budou už všechny brány otevřeny?« ptám se znovu.

»Hm«, usmíval se divý muž, »do té doby snad zhasne život té, pro jejíž blaho tisíce šlechtných srdcí dotlouklo na šibenici nebo v požárech, pro jejíž blaho tisícové a mezi nimi i ty marně pracuješ a marně přemýšlíš, pro niž by téměř každý rád svůj život dal a před niž právě stojíš.«

Maně jsem se zachvěl. Stáli jsme před bělostkvoucí branou, která na některých místech měnila barvy a tekla z ní voda.

»Co je to?« ptal jsem svého Vergila, ukazuje na vlhko.

»Slze lidské«, odvětil on.

Zachrastily klíče u zámku, brána se otevřela a vešli jsme do síně, z níž vanulo zvláštní světlo plné smutku, plné bolesti a zdrceného sebezapření.

Táhlo mne to mocně dovnitř, ač jsem se čehosi neočekávaného lekal . . .

A co tam bylo? — — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —

Na lůžku leželo tam svůdně krásné nahé tělo ženy; černé vlasy v mohutných proudech vlnily se po zemi a božskou krásu zvyšoval bolestný úsměv . . .

A kolem čarovného těla vinul se černý, veliký, příšerný had, který za sdělenou rozkoš zatínal vášnivě zuby do krásných ňader, kde srdce tlouklo, a drahé její rety za to líbaly studenou, mokrou jeho lebku.

Klesl jsem na jedno koleno a přes můj odpor skotalila se jedna slza z mého oka k ostatním, co tu celou půdu rosily . . .

Její svatá tvář se ke mně obrátila a upřela na mne své dobré oči . . .

Mé srdce tlačí se k ústům . . . bouří v něm vlny oceánu . . . vzplává oheň vroucí, divé lásky . . . žárlivosti . . . vzteku . . . v mé krvi proudí prudký žár a ve svalech lví síla . . . zatínám pěst a letím, abych vysvobodil toho anděla ze spárů příšery . . . a pronikavý sykot plný vý-

směchu . . . prudké mnou zatočení . . . mlha . . . tvář mého průvodce . . . tvář dobrého starce, ochránce brány štěstí . . . v dálce portál věčnosti . . . a jsem zase ve svém pokoji.

Sedím na pohovce, maje obě ruce v kapsách. Byl už den. Předě mnou leží rozevřená kniha a v ní jsem četl:

Also sprach Zarathustra.

ADAGIO.

Sem na to puklé srdce polož hlavu svou
a neplač víc a podej mi svou drahou ruku . . .
Jsou velcí před Pánem, kdož mnoho trpěli
a, jako On svůj kříž, svou nesli těžkou muku.

Pojď, půjdem' spolu dál v těch teskných samotách,
na skráních zhořklý vavřín, v rukách svadlé růže,
dál po těch osamělých cestách stemnělých,
tím vřelej' k sobě, duše, přimknutí, tím úže.

Pojď, půjdem' spolu, každý na bedrech svůj kříž,
v zářících stopách v tmách nám mizícího štěstí,
a naše láska hořká, velká bolestí,
jak Šimon z Cyrény nám pomůže jej nésti.

KAREL B. HÁJEK.

J. ÚPRKA.

DOSTAVENÍČKO.

Z básní Vladimíra Moudka.

KDY?..

Kdy počnou zas v tesklivé tišině
ty zvony děl hluboké hrany své hřmít?
Krev zkažená proudí tak nečinně
a přec ta zem lačná by chtěla ji pít!

A v daleké neznámé končině
ty nadarmo, vojáku, nebudeš mřít,
ty jediný v poslední hodině
si poctivě koupíš svůj trvalý klid!

Svou krví nech prosáknout pod sebou zem . .
A svíjet-li budeš se v bolestech zlých
a do země hlavou bít — před věčným snem
ta změkklá prsí vnikne ti do uší tvých . . .
Tou krvavou hrudou se zamkne tvůj sluch
a nikdy tě nevzruší marný náš ruch!

KLÁŠTER.

Skryj dnes ten úsměv svůj, ten bujný, rozpustilý,
v dlaň, jako kryješ pláč! Chci vážné dumy přist
a čist být aspoň dnes! Neb raděj v této chvíli
svůj upři na mne zrak, jak tenkrát, kdy byl čist

Vím, kdyby sebe víc Tvé oči hovořily
svým žářem nejsladším: z nich možno zřejmě číst,
že temná hloubka jich vždy se svým mračnem pílí,
by z něho vyšlehnout v ráz mohla nenávisť —

A chmurná bytosť Tvá je klášter s věčným stínem:
jen okna blýskají se z mračné omítky,
z nich pleše mnichů zří jak živé výčitky.

Sad v plném květu je. A mnich zde touhu svou
smí denně konejšit těch sklepů sladkým vínem —
a přece šílí už tou vnitřní prázdnotou . . .

SONET O ŽÁRLIVOSTI.

Děls, že tvá láska studenými hřeby
přibita na kříž žárlivosti sténá —
a přec to váháš srovnat ve své lebi,
že láska ta kdys bude umučena!

Věř, jednou vzkřikne »Dokonáno!« k nebi,
ve chrámě citu pukne mnohá stěna —
však teď — co k tomu síly zapotřebí,
snést muky, jež tě stojí božská žena!

I kdybys věřil, že v ty noce dlouhé
u lože bdí jí strážný anděl sám,
a kdybys ráno zřel tam pířko pouhé —
ty v mukách žasnul by's, že padlo tam,
— jak zřejmá stopa sladké jakés chvíle —
z andělských křídel chvějné péří bílé!

PO VESNICKÉ POUTI.

Vřískavé tony hudby časem
v to mlází z dálky zalétnou,
kam — hovoříce tichým hlasem —
s děvčaty svými hoši jdou.

Van chladný rybník vysílá sem,
kde jednotvárnou hudbu svou
sbor počal žab. Měsíčním jasem
vše kryto, divných stínů hrou.

A drsný, ostrý žabí skřek
se v taktu v tiché mlází nes'
jak v souhlas bouřných hubiček . .

Tam jenom časem slabou ránu
mníš slyšet. Praskot, jak by kdes
srdéčko puklo z marcipánu.

POROZUMĚNÍ . . .

Teď ztrácejí v asylu pense
se řady mých morálních profesorů
a vlasteneckých, dobrých učitelů.

Je ohromná propast, profesoři,
je hluboké moře, učitelé,
mezi vaší naukou a dojemnou prostotou
i nadšením vašim dýchavičným —
a mezi mou cynickou rozvahou
a myslí spurnou a nevlasteneckou!

Však, profesoři, příbuznost jakás skrytá
a tajemné kouzlo neznámých nálad
nás připoutalo k hospůdce jedné;
zde v šedivém koutě žijeme dny své
a jihoslovanské pijeme víno.
A, žák Vaš, já posud zde nevyopil více,
než kdokoli z vás. A v nejprudším žáru
já sklepnici častěj neštípnul ve tvář,
než kdokoli z vás. A po stejném počtu
sklenek i štípnutí sladkých jsme denně
šli k domovu přímo . . . Tak stejný byl cíl náš

I žil já tak s vámi v zdánlivém smíru,
však potají hřměla duší mou závist'
nad mladistvým leskem nadšených zraků,
jež ztápěli jste v granátný lesk
jihoslovanského starého vína!
A tupě jsem naslouchal horoucím slovům
a vašemu nadšení dýchavičnému,
pro osvětu, pokrok, dobro a štěstí!
Já pranic, ba pranic nesdílel s vámi! . .

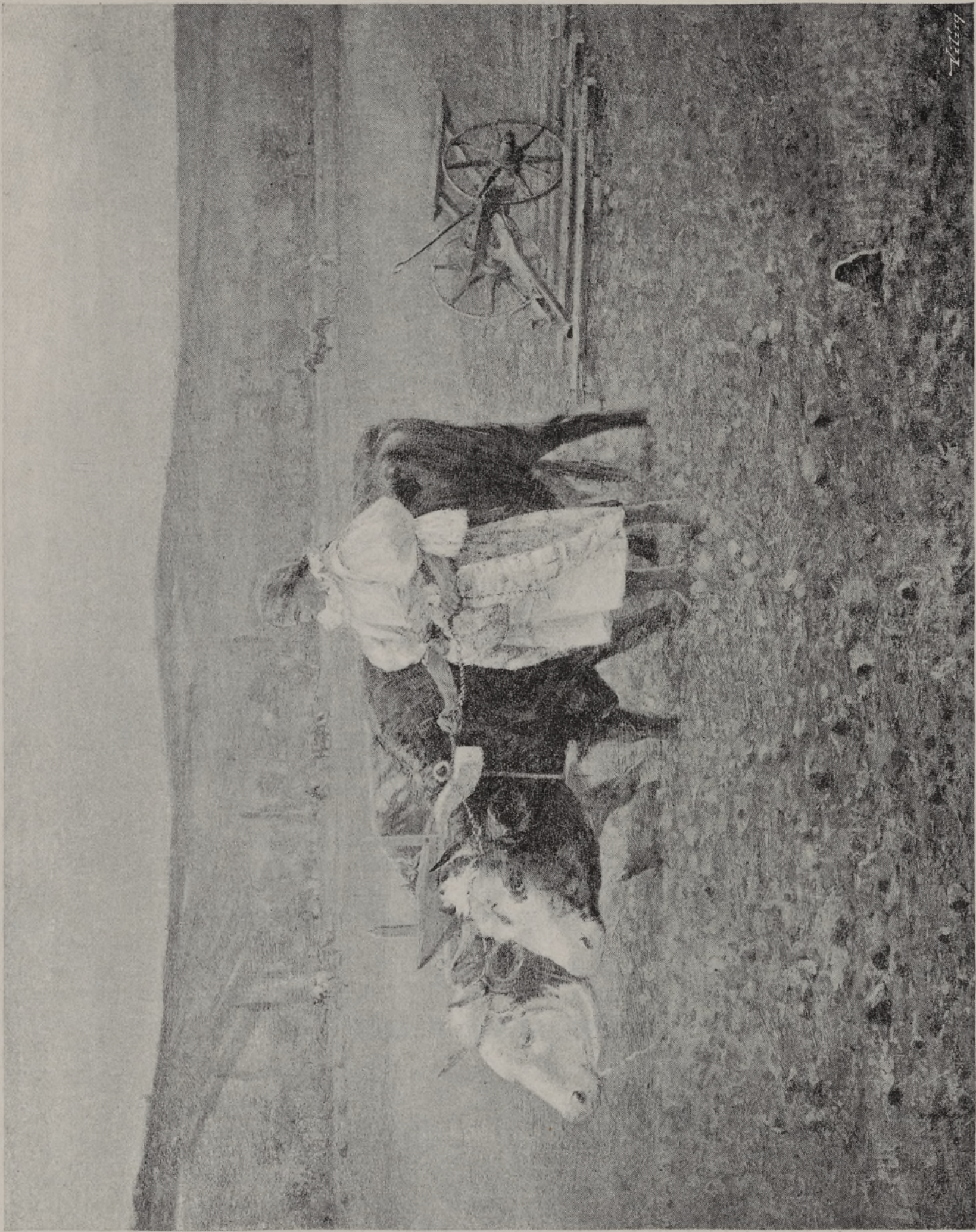
Však prošel čas — na čele přibylo vrásek
vám, profesoři, a zvýšil se lesk
těch mohutných vašich, učených pleší,
a chvějící se a kostnaté ruce
tvář sklepnice bujné štípnout se stydí!
A sedla si v kruh náš nálada divná . . .
Jsou přípitky časty, při nichž se mlčí,
a často jsem postřeh' leckoho z vás,
jak průsvitnou rukou zved' před oči sklenku
a zářícím vínem díval se k světlu.
A po krátkém doušku v myšlénkách spustil
svou čis — však dětinský pohled se díval
dál v šedivé prázdno, kde plála ta číše . . .
Co asi teď vidá váš upřený pohled

v tom ponurém stínu? Proč ve vašem zraku
se zachvěl teď záblesk rozkoše větší
než dříve, kdy nořil se v zářící víno?
Ach, bělostná křídla třepotají
se neslyšně jemně nad naším vínem! . . .
A přišla teď chvíle porozumění
a z duše rád sdílím náladu vaši —
však líto je mi těch sevřených retů,
jež bojí se vyřknout, co tušíme všichni . . .
Ó v lesku těch křídel chvěje mou duší
teď písnička jakás s refrainem dětským —
tu pro úzký kruh náš zpívati budu!
A takto zní její dětinský refrain:
»Ach — luli — luli — luli, Smrti, zdráva buď!«

J. ÚPRKA.

NA PASTVĚ.

J. ÚPRKA.

JARNÍ NÁLADA.

JSOU . . .

Jsou zapadlé, zamlklé paláce v tichu šedých ulic
se zpustlými záhony zahrad za vyzlacenou mříží,
se řadami oken, v nichž spuštěné záclony vždy visí
a do starých pokojů nevpustí ostrý paprsek světla.

Jich zčernalé střechy dnes podivně trčí, posmívány,
dešť dávno již roztrolil temný znak nad těžkými vraty.
A mizí den za dnem . . . Jen zdoluhavě táhlé pruhy stínů
přes cesty a po zdech se vlekou a o římsy se lámou.

Keř sem tam se krčí na terrassách větrem rozprýskaných,
pár květů vždy z jara se chytne na křivé jeho pruty,
a jeseň mdlým červánkem po soškách radostně si hraje
a svítí . . . A jaro je tady tak nevýslovně smutné.

A odevšad prosvítá zjasněná zvláštní jakás něha.
Stín listí, jímž pohrává větřík, lesk rozvlněné trávy,
prach zvířený v paprsku slunce, mha o snět protrhaná,
kus oblak i obrysy stromů — vše jiné je než venku.

I ti, kdo již odvykli, zbloudí-li někdy do těch končin,
ač ničeho nechápou v povzdálí stanou přimrazení,
jak v nějaký zázrak sem zaboďnou vytřeštěné zraky
a prchají nejasně dojatí, s hrůzou, rozteskněni.

Jen bojácny snílek se zavře do opuštěných samot
a v polosnu vydrží poslouchat bezezvuké ticho
a hledět na zlomenou větev; jež na výsluní leží,
a zbystrěným citem se vpíjí v ty hody jemných nálad.

Jsou, jsou, ó jsou zamlklé paláce v koutech lidských duší . .
Jen ženy stín nesmí se mihnout za vyzlacenou mříží
a v modravý květů dech zavanout vůně jejích vlasů,
hlas její ni z dálky sem vpadnout, byť modlitby jen zpíval.

FR. J. ZEMAN.

MNĚ STŮNĚ MLÁDÍ!

Už víš? — Mně stůně Mládí! —
My měli se tak rádi,
já denně vždy je zulíbal
a pohladil a pochoval . . .
a ono — chřadlo kradí.

Mé Mládí chřadlo kradí . . .
Tu přišli kamarádi; —
ač slzelo, já přec se smál,
je do areny žití vzal . . .
My měli se tak rádi!

My měli se tak rádi, — —
a láska k hříchu svádí —
já plnou hrstí rozdával
a osud zatím chytře bral . . .
. . . a teď mi béře Mládí.

ZDENKO HARDEN.

SED NON SATIATUS.

Jak je ti, duše, moje duše drahá,
když Jedinou již nyní slyšíme
šeptati tiše v ticho touhy mé:
proč slunce mé, proč pán můj váhá?

Ó bojím se tě, okamžiku blaha!

A řekne tehdy: Hle, noc svatá pane!
noc první lásky, pojd' již spáti, pane!
Mé všechny lilje, z kterých rosa kane,
v nichž ve vůni má touha roztála,
jsou tvé, ó pane!
V liljích čistých jsem ti ustlala.

Což, jestli ke mně z umělého ráje,
jež sám jsem hrdě stvořil ze snů svých,
zavane vůně vábnějšího taje
z liljí čistších, bělejších?!

ZPOVĚĎ.

V síň svatební než vstoupíš, sne můj dlouhý,
sne, divuplně tělem učiněný,
zrak cudně sklopený a přec pln snivé touhy,
slyš zповěď mou, má krásná, dobrá Jenny!

Ó když jsi přišla poprvé! Noc stichlá
v můj pokoj vilnou žádostí svou dýchla — — —
ty růže! růže! jak tu náhle vzkvetly! —
a ty jsi stála v nich, můj fantom světly.

A víš a můžeš odpustiti, Jenny?
Já, bídný, bídný, zneužil tě strašně!
Ó hrozný sen! Zjev nejčistější ženy
v mém objetí ve mdlobách zmíral vášně!

Zázraku ženství, můžeš odpustiti?
Ó bílá, čistá, krásná, dobrá, svatá!
V síň svatební než vstoupí tvoje pata
v prach zašlap mne, neb dej mi nové žití!

LOTHAR SUCHÝ.

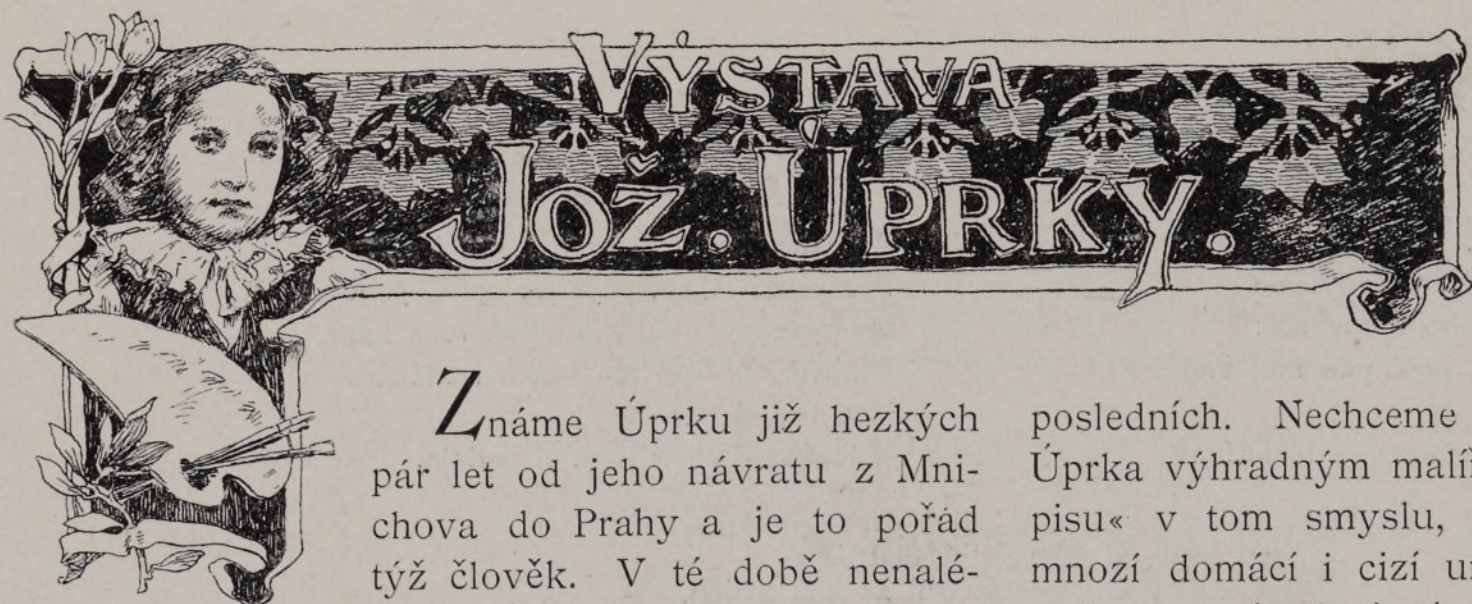
PRASTARÉ LESY.

Prastaré lesy, dýchavé a hřmící
kantáty bez textů v únavném kolísání
všech šerých kmenů slitých v kolonády
za vlažných větrů, od daleka příšlých . . .

Lesy, jež milost udílí a krotí pýchu
těch, již v ně vešli s neodkrytou hlavou,
lhotejní slyšet z houštin stmívajících
pochmourný švehol ptáka samotáře.

Lesy, jež jistě přinutí kde koho sepnout ruce,
když z dálných okrajů cíp měsíčního nebe —
stříbrný plamínek — se zmítá mezi stromy,
náhrobní lampička, jež vzlyká usínajíc.
Sem mladá krev trást se přicházívej!
Zde ucítíš, žes šlechtný a dobrý
a pohnut rozpláčeš se jako malé dítě
nad poznáním své měkké přístupnosti
a nad obrázkem černým Božské Panny,
jež žehná poutníkům, jsouc omývána rosou
se snětí tekoucí a sesmutněná štkáním
divokých doupňáků, k ní plaše vzlétajících.

JAN OPOLSKÝ.

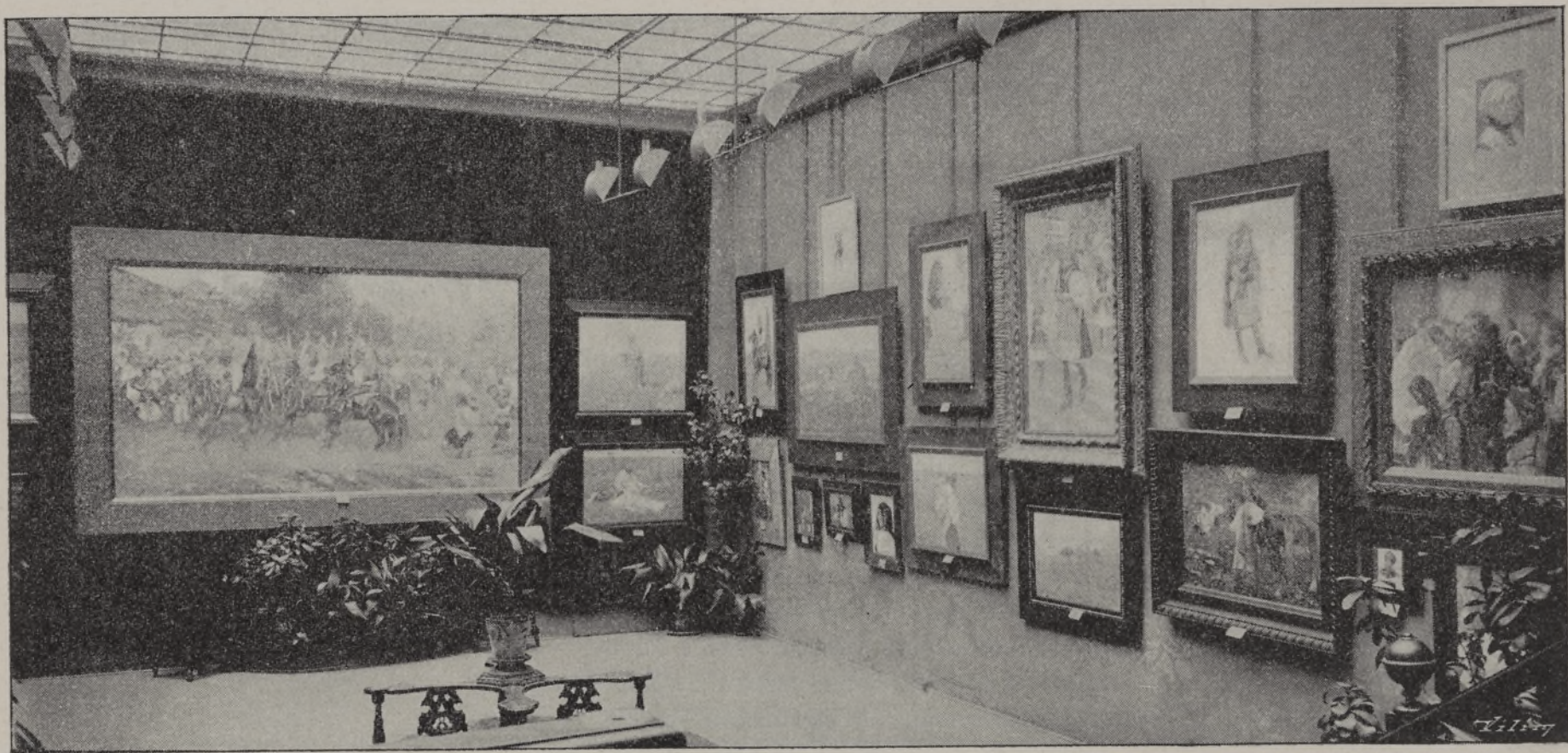

Známe Úprku již hezkých pár let od jeho návratu z Mnichova do Prahy a je to pořád týž člověk. V té době nenalézáme snad jediné periody, kdy by se byl od směru svého v pravo či v levo uchýlil. Je to snad následek toho, že již v pozdější době »do škol« se vypravil, v té kdy byl již úplně srostl se svojí domovinou, kdy láska k tomu lidu a k té hroudě, z které se narodil, byla silnější než různé vnější dojmy, jimiž na každého mladého výtvarníka působí různé školy a směry.

Jožka byl vždy týž a svůj. Máme před sebou několik ročníků »Palety« ze zaniklého spolku mnichovských akademiků »Skréty« a v každém skoro čísle shledáváme se s Úprkovými studii a náčrtky, jež vesměs vzaty jsou z Mor. Slovácka. Slovák Úprka zůstal svým Slováckům houževnatě věrným — studie z r. 1888. patřila

jim právě tak, jako nejnovější obrazy, které právě vystavuje, s tím toliko rozdílem, že ony z dřívějších let svým koloritem zůstávají za svěžími studii z let posledních. Nechceme tím však říci, že jest Úprka výhradným malířem »slováckého národopisu« v tom smyslu, jak o něm pracují přemnozí domácí i cizí umělci; on nezůstává vězeti na »národopisném detailu«, nýbrž pohlíží na vše čistě po maliřsku, vidí ve všem vzduch, jas a náladu, která oblévá předmět, jež právě si obral, typy jeho jsou oduševnělé, se svým vlastním charakterem i individualitou.

Dokladem malebného nazírání Úprkova je nálada »Na pastvě«. Nad krajinou znenáhla se stmívá, obzor do temna se tratí; cítíme plně poesii večerní nálady v přírodě, která nás nutí, bychom se pohroužili do půvabu, spočívajícího v táčkách pastýřů, jež v popředí rozloženi jsou v halenách svých kolem ohníčku. Světelný efekt zvláště jemně vycítěn a zdá se nám v tlumenosti své pravdivým. Při tom v jednoduše malovaných halenách dobře cítiti lze tělo v trávě opravdu ležící. Celek působí velkým, dobře odpozorovaným tichým klidem.

CELKOVÝ POHLED NA VÝSTAVU ÚPRKOVU V SALONĚ TOPIČOVĚ.

J. ÚPRKA.

ÚVODNICE.

Podobně náladovými jsou »Z pastvy« »Návrat z pole« »Z jara« i »Dostaveníčko«. Řada dalších prací malována je v plném světle, jež na různých místech Úprka s takovou intenzivností vystihl.

Nejvíce prozářena je »Dívčí studie« z které mihotavosti tónů žár sluneční zrovna cítíme — ji — i proti vkusu publika, jež ve výstavce jsme pozorovali — řadíme mezi nejlepší.

Silný ve svém vzduchovém podání jest »Odpočinek« (uveřejněný již v prvním čísle V. S.), jednoduchostí prostředků působí svěže. Nad tímto umístěno »Nedělní ráno«; vystihuje mlhavou podzimní náladu krásného nedělního jitra; pastýř, svěřiv stádo ochraň ovčáckých psů, pohroužen ve čtení bible. Malebný soulad celku působí jaksi svátečně bez použití »krásných« prostředků. Následuje »Jízda králů«, největší plátno výstavy, velký chaos hemžících se účastníků zvyku Mor. Slováků; velký ten ruch zvětšen ještě spoustou pentlí a faborů, jež splývá v jedno pestré moře, které mnohemu se stanoviska koloristického nebylo by po chuti, bez náležitého »upravení a sladění«. Přiznáme se bez mučení: i nás rozčiluje, co hrá tak plným životem, plnou barvou.

Svým bezprostředním stykem vidí ale Úprka ty věci správně, jak jsou přirozeně, neříká si tohle by mělo být tak či tak. Povážíme-li pak, jak veliký a nesnadný byl to úkol, v tak velkém měřítku toto pestré moře zachytit, musíme plnou měrou uznati energii, s kterou se úkolu toho ujal i dovednost, s kterou ho dovedl zhostiti. V celku je nearanžovaný život, v jednotlivostech pak více než fotografické odpozorování (upozornujeme na živost koní v popředí, na kterých sedící jonáci jsou výborně podáni).

»Štěrkař« působí neobyčejně silně svojí sytostí barev, v pozadí pak se šíří do dálky krajinka plná světla a svěží přírody, která na obrazech Úprky vždy oživená lehce črtnutou stafaží.

»Z kostela« náladou svojí značí smysl pro jemnou a malebnou harmonii celku, přes modravě lesklé zástěry a cinobrové sukně.

»Příkázání«, patří hotovostí svojí mezi první. Světlo tlumeno je zde zdívkou chrámovým, okolí tedy jiné, než na obrazech ostatních. Ač technika tohoto obrazu je zvláště smělá, ač obsahuje pestré detaily krojové, působí celek klidně. Vzdu-

chová perspektiva zvláště v pozadí dobře vystižena, typické hlavy mužů i hlavičky dívčí v popředí nevšedně oduševnělé.

Ze studií, mimo v předu jmenovanou, zvláště se líbí »Francek z Vlčnova«, zde barvy září, a soudě dle výborně zachyceného výrazu obličejů, bylo světlo nejprudšího slunečního úpalu, v němž studie malována.

Velmi dobré jsou akvarelové studie hlavy směřujících se babek a stařečků, zvláště ona na str. 207 a 210 uveřejněná vyniká svěží barvou a živostí obličejů, zdá se nám býti i dobrým portrétem.

Zmínky zasluhuje akvarel ženy s dětmi klečící před kostelem na hřbitově »Naše matičky«.

Při studii dětské hlavičky na žlutavém pozadí, v bílém čepci s černým vyšíváním zejména jeví se Úprka jako znamenitý akvarelista oproti jiným t. zv. akvarelistům, kteří jsou vlastně pipalujícími se litografy.

A tak pokračoval by náš chvalozpěv i při vyjmenování dalších obrazů Úprkových: »Sekáč«, »V kukuřici«, »Úvodnice« atd. Než nám nejedná se o to, vyjmenovati všechny práce Úprkovy, účelem těchto řádků je otevřítí oko vidoucím a upozorniti na dobré, jež v pracích Úprky obsaženo. Nechceme někomu vnučovati uznání pro Úprku, nemá on toho zapotřebí; v kom aspoň trochu citu a lásky k životu a přírodě, tam uznání proň samo sebou vytryskne. Z prací jeho zrovna dýše neustálý styk s přírodou, v nich ne snad fotograficky správně kreslené věci, ale bezprostřední porozumění a cítění toho života, uprostřed něhož Úprka žije, jasně se obráží. A to je to, co Úprku Úprkou dělá.

Připouštíme, dovede mnohý mnohou věc lépe snad nakresliti — ale málo, velice málo bychom našli těch, kdo dovedou to pravdivěji. Je na prvý pohled vidět, to nejsou »modely«, které tak a tak dlouho »seděly«, ne to jsou lidé v celé své plamenné tak i osobní charakteristice.

Jednou z podstatných předností Úprkových je jeho neustálý postupný vývin. To platí hlavně o stránce malířské; jeho věci z poslední doby jsou jasnější, svítivější, mají mnohem více svěžesti, nežli některé z věcí starších. Také technicky tu Úprka značně vyspěl. Pokud to možno, dívá

se a pozoruje ještě šířeji, jednodušeji a malířtější zároveň než dříve. A nejcennější při tom je, že k tomu Úprka dospívá sám, úplně od ostatního

světa a umění odříznut, tváří v tvář přírodě. Tu a tam ledacos při té jednoduchosti a šířce vyzní do prázdna, ale rádi to pomíneme.

Svojí výstavkou dodělal se Úprka v Praze slušného morálního úspěchu, nyní chystá se s ní na pouť: nejprve do Brna, Vídně a potom do ciziny. Jsme jisti, že mu tam cele bude rozuměno, v té cizině, kde se s takým respektem dívají na svého Leibla, který podává své »Sedláky« s podobnou intimitou, k jaké dnes i Úprka tíhne.

Dopřáli jsme výsledkům seriosního snažení Úprkovu takového místa, jak cítili jsme se k tomu povinnými, a přáli bychom si, aby se mu dopřálo též místa v oněch místnostech, které k tomu zřízeny byly, ač víme, že podobné pokyny naši »vlastenečtí přátelé umění« neberou si k srdci, pak ale konej povinnost ty česká elito, a nekupuj obrázky jen až do čtyřiceti zlatých. P. S. W.

Úprka narodil se v Kněždubí na Strážnicku 25. října 1862, studoval nižší gymnasium Strážnické a necelá dvě léta na vyšším Olomúckém. V r. 1881. vstoupil na malířskou akademii Pražskou, kde zaučoval se za prof. F. Čermáka, později prof. A. Lhoty. — Po třech letech přesídlil do Mnichova k prof. Gysisovi a pak O. Seitzovi, načež opět po třech létech vrátil se na krátko do Prahy.

Leč Praha nějak Úprkovi nesvědčila a proto nadobro uchýlil se do svého domova, kde teprve vlastní práce počala, kde vznikly a vznikají četné ony studie a obrazy zobrazující Mor. Slováky, speciální pak kraj kolem Hroznovy Lhoty, kol Velké, v poslední době i nevšedně rázovitý lid z Vlčnova u Uh. Brodu. Sem a tam zabloudí Úprka i na Podloží, zejména do Lanžhota.

Od svého usídlení se v rodném kraji jen jednou uchýlil se Úprka na delší dobu do ciziny. Stalo se tak v r. 1893, kdy přičiněním dra Fanderlíka dostalo se mu zemského stipendia na cestu do Paříže.

Odtud nutno rozdělit malby Úprkovy na dvě oddílů časových: na ty, co malovány jsou před pobytem v Paříži, a ony, jež po návštěvě tohoto centra umění malířského provedl. V prvním oddíle převládají akvarely, v druhém olejomalby.

Mimo některých obrazů oltářních a svatých a výzdoby radnice Uh. Hradištské několika historickými obrazy, celá produkce Úprkova samý Slovák z míst, jež výše uvedeny.

Mezi první jeho práce patří tuším v r. 1888 vystavené »Maléričky« a »Pro pérečko«, další »Zkouška koně«, »Trávnice na horských lukách«, a olejové, ještě dosti šedě a hnědě malované po dobizny pana a paní Pavlicových. (Vyňato z brožury Prof. Klvaňa, J. Úprka. Několik kapitol k charakteristice jeho umění 1896.)

Z let devadesátých pochází celá řada studijních hlav i obrazů, jež právě na souborné výstavě jeho se nalézají, a o nichž dříve promluveno bylo.

J. ÚPRKA.

STUDIE.

KRONIKA. — STAROBYLÝ RÁZ PRAHY A PRAŽANÉ.

Mýlí se, kdo slovo tištěné bere za projev širších vrstev občanských. O zachování starobylého rázu města psaly skorem souhlasně listy a časopisectvo naše, kdo četl měl dojem opravdové všeobecné snahy nesoucí se za uchováním všeho čím Praha jest význačnou, všeho čím se honositi může před městy jinými, všeho čím umění a historie po věky k občanům Prahy promlouvá. Neodávejme se klamu. Snaha za uchováním krásy a význačnosti Prahy zavznívá jen ze slov psaných, ona choulí se ve sloupcích denních listů a časopisů, ona trápí sice některá srdce česká, však občanstvu Pražskému

je něčím, co srovnati nelze ze zájmy místními, ze zájmy nejbližšími.

Není v Praze mnoho míst tak význačných, jako malostranské náměstí. Místní zájem vyžadoval vybourání širokého průlomu pro komunikaci. To stalo se. Víme jak hrůzně zeje ten široký průlom na jižní straně náměstí pod velkolepým kostelem svatomikulášským. Zdálo se nám býti přirozeným, že obec při ponechání prostranné komunikace porušený vzhled náměstí upraví překlenutím povstale prodloužené ulice Karmelitánské, a zacelí prolomenou stěnu jižní strany náměstí malostranského domem, který by nerušil historického rázu náměstí, tak jak bohužel učinila záložna malostranská. Záměr

POHLED NA KOSTEL SV. MIKULÁŠE Z ULICE KARMELOTSKÉ PŘED A PO PRODLOUŽENÍ TÉŽE.

KOTCE.

POHLED NA KOSTEL SV. HAVLA.

MĚSTSKÁ SPORITELNA.

obce zdál se nám býti tak dobrým, správným a v každém ohledu žádoucím, že bychom nebyli uvěřili, že se může ozvati hlas proti němu. A neozval se jen hlas, ozvali se hlasové a kde? V Besedě malostranské promluvili k věci občané malostranští a i jiní, a promluvili proti zacelení zejícího průkopu.

Průkop ten je prý v zájmu maloživnostníků, on prospěje k oživení ulic malostranských, ku zdvižení a povznesení obchodu, on důležitost má prý pro proudění vzduchu, ba jim prý získala Malá Strana na pěkném průhledu. (!) Občané malostranští sobě přejou této nové ulice v níž by povstati mohly nové čtyřpatrové domy za vzorem záložny, kterými by obohacen byl ten starý všední již vzhled náměstí dvěma činžovními domy nárožními. Na místě nynějších staromodných domů, jak se pravilo, ničím nevynikajících, povstaly by pěkné domy nové, rázů oněch jaké zříme na Vinohradech a jinde, pro něž pořádají odborníci ciziny časté umělecké výlety do Prahy. Povstáním takových domů by bylo maloživnostenstvo malostranské povznešeno. Ovšem,

že by asi nájemné z nových moderních krámů a bytů bylo vyšší dosavadního, ale což škodí, za to těch výhod, jaké by ty nové domy přivedly v ty ospalé zdě Malostranské.

Myslili jsme, že by bylo vhodno pokud to jen jest možno na něco málo místech zachovati to co pěkného máme, nepočítali jsme však se zájmem několika jednotlivců z občanstva našeho. Zájem ten projevil se nyní proti tomu. Podotknouti sluší, že nyní. Před půl letem v téže malostranské Besedě, projevil občanstvo místní souhlas ze zachováním starobylého rázu Prahy, zvolilo deputaci, která žádala u tehdejšího starosty měst Pražských za zastavení průlomu a za zřízení podjezdů s podloubím. Tehdy to byl projev proti němuž se neozvalo námitek. Co jest příčinou, že se dnes ozývají. Jest to oposice proti nynějším zástupcům Malé Strany ve správě města, jest to projev za moderním uměním, jest to touha po záhodném opravení menšího města Pražského, jest to projev zájmu veřejného, aneb těch blízkých zájmů sousedských? Jest to projev náhodný, aneb setkáme se s ním opětovně a blíž?

Rádi bychom přinesli hodně obrázků z ulic a náměstí pražských, které nám ze vzpomínek sympaticky kynou, které mizí a těžko se vybavují v mysli, když procházíme ulicemi pražskými. Snad najdou obrázky ty přátel.

Dnes uvedeme čtenáře své ke »Šturmovům«, k nimž pojí se tak mnohá historie a historka, o nichž povídá mnohá pražská legenda. Není-li zajímavě srovnati ten starý obrázek s nynějším

vzhledem? Pro srovnání takové podáváme jiný obrázek:

Prospekt kostela Havelského jindy a nyní s palácem městské spořitelny.

V době čilého ruchu po zachování starobylého rázu Prahy chce list náš, nemoha přispěti jinak, alespoň v obrázcích svých zachovati ten starobylý milý ráz. Jen aby nám to nemuselo stačiti!

UHELNÝ TRH V LÉTECH SEDMDESÁTÝCH.

Z rozpočtové komise sněmovní. Na uměleckou výzdobu pantheonu a hlavního schodiště v nové budově musejní navrhuje se 35.600 zl. Dále usnešeno, aby svolána byla komise sestávající z navrhovatele budovy architekta Schulze a sochařů Myslbeka, Poppa a Schnircha k úradě o způsobu pořízení soch pro pantheon. Referent inž. Materna projevil přání, aby při uměleckých pracích, jež se mají ještě pro budovu musejní opatřiti přiměřeným způsobem bylo postaráno o poskytnutí možnosti k širší soutěži, zejména též mladších výtvarných umělců. Po odůvodnění téhož návrhu Dr. Pippichem Dr. Fořtem a vysvětlení K. Adámka, který líčil dosavadní postup v ohledu tom, bylo rozpočtovou komisí schváleno, aby ono přání bylo vloženo do zprávy rozpočtové!

Komise sněmu českého pro zachování starobylých památek vyslovila se 9. t. m., že Kunětický hrad může býti zachován, přestane-li se na Kunětické Hoře kámen lámati. Vyzázení usedlosti stálo by však 400.000 zl., oprava hradu vyžadovala by nákladu ještě většího. Proto nelze petici vyhověti. Zemský výbor navrhuje přechod k dennímu pořádku.

Rozpočtová komise navrhuje, aby zemský výbor vyslechnuv archeologickou zemskou komisí uvažoval, jakým způsobem by se dalo zabránit rozvezení zřícenin a čedičového kužele Kunětického.

Úprkův večer. Dne 24. února t. r. pořádán byl Moravskou Besedou v zimním sále Vinohradského Národního domu Úprkův večer, dle intencí Besedy ovšem nikoli večer reprezentivní; nýbrž prostě upřímná schůzka přátel a ctitelů Úprkových. Hlavním bodem programu byla přednáška prof. K. B. Mádla, který prohlásiv, že nemíní promluvit šablonovitou řeč životopisnou neb oslavnou, předvedl celou řadu uměleckých, speciálně malířských snažení až po ten moment, kdy naučili se jednotlivci nazíratí na sužety malířské bez brejlí škol předchozích. — Úprka není »vynálezcem« svého směru, ale umělec, jenž narodiv se v čas, dovedl pochopiti směr moderní; následuje šťastnou svoji povahu nehledal rafinovaných sužetů epických a historických, ale spojuje umění své s láskou k rodnému kraji a přináší nám pak bohatou sklizeň, činící nám jej tak milým. — Ostatek večera vyplněn byl ob-

vyklými čísly programovými: Recitace (Vrchlický, Heyduk), zpěv, koncert na housle, piano a koncertní kreslení.

Premie Umělecké Besedy pro rok 1897 právě rozeslána. Je to Čermákův »Gusral« ve zdařilém barvotisku reprodukován. Touto premií má doplněna býti řada prací Jar. Čermáka, jež Umělecká Beseda svým členům dosud jako prémie odevzdala. Sympatisujeme-li s Čermákem, je pochopitelné, že sympatisujeme i s publikováním jeho. — Jen to nás mrzí, že nemohla vyhlédnuta býti k reprodukci některá firma domácí — či halí se tak v »incognito«? — Víme, že odbude

skou radu pražskou i přisedícího zemského výboru posl. K. Adámka, který petici tu sněmu království Českého předložil.

Alšovy kartony »Vlasti«. Naproti různým zprávám v denních listech jakoby tyto zemským výborem království Českého zakoupeny bývaly, sdělujeme, že »Manes« nabídku mu učiněnou nepřijal; nabízel zemský výbor za cyklus 14 lunet sumu 400 zl., jinak řečeno necelých 29 zl. za jeden obraz. A ještě jiná věc nežli toto nízké »cenění« nejlepšího díla Alšova padá na váhu: objevila se zpráva, že kartony mají býti svěřeny k uschování Národnímu divadlu, jež pro

UHELNÝ TRH NYNÍ.

se tato naše otázka tím, že se řekne — nemáme firmy, jež by dovedla podobnou reprodukcí posloužit. — Ale to říká se i o reprodukci při sklenomalbě a my se proto horšíme, zrovna tak jako se horší »Beseda«. Máme-li pak společně důvody pro zadávání sklenomaleb doma, nalezneme tyže i pro kamenotisk.

Míčovna v královské zahradě na Hradčanech. V minulé schůzi spolku pro povznesení návštěvy cizinců v Praze, čten byl přípis ústřední komise k zachování uměleckých památek ve Vídni, jimž spolku sděleno, že žádosti jeho ve příčině zachování umělecké opravy proslulé míčovny Rudolfa II. v královské zahradě na Hradčanech s radostí vyhověno bylo, a že předseda komise svob. p. Helfert v příčině této vyjednávání s nejvyšším hofmistrovským úřadem zahájil. Spolek, jemuž zželelo se této umělecké památky sgrafity zdobené, jež zpuštěna za vojenské skladiště slouží, žádal ve své petici nejvyššímu hofmistrovskému úřadu podané, aby budova vyklížena, svému slohu přiměřeně opravena a obecnostu přístupna učiněna byla, požádav o podporu petice své měst-

ně jiným místem nedisponuje kromě sálu baletní školy. — »Manes« pomocí několika málo obětavých ctitelů Alšových ujal se kartonů těch, aby jim zaopatřil důstojnějšího místa, nežli je průjezd na Ferdinandově třídě nebo škola baletní.

Úprkova »Pouť u sv. Antonína« vydána bude koncem března v barevné reprodukcí světlotiskové nákladem R. Prombergra, českého knihkupce v Olomouci, ve značně velkém formátě, za cenu 18 zl. Zmíněné knihkupectví, jež disponuje právem reprodukčním i všech ostatních prací Úprkových, bude v nádherných publikacích toho druhu pokračovati. Jako příští list vypravena bude »Jízda králů z Vlčnova«. —

Professor c. k. průmyslové školy p. Jiří Stibral jmenován ministerstvem kultu ředitelem téhož ústavu.

Umělecká Beseda jmenovala v poslední řádné valné hromadě najednou tři přední naše malíře M. Alše, V. Hynaise a Fr. Ženíška, svými čestnými členy. V tomto projevu úcty, týkajícím se tak různých individualit uměleckých, dala U. B. na jevo, že váží si stejně umění jednoho jako druhého.

Přáli bychom si, aby týž náhled všude a vždycky — i mimo Besedu — byl v platnosti. Slavnostní večer na počest nově jmenovaných čestných členů pořádán dne 13. t. m. — K oslavencům promluvili za výtvarný odbor předseda prof. Koula a Láďa Novák, za správní výbor J. Schnirch. Pozdrav z »Manesa« přinesl Klusáček. Jmenem oslovených poděkoval prof. Ženíšek. — O průběhu možno říci tolik, co o večeru Knüpferovu a Maroldovu v čísle minulém: hojná účast výtvarníků všech kategorií a srdečná, dlouho trvající zábava. — Koncertovali pp. Flanderka, Hilšer a Záhorský, jako artisté různých odvětví vystoupili pp. Novák, Rašek, Štapfer a Wurzel.

Walter Cranea obrázky a črty z Čech uveřejněny v knize James Backera »Pictures from Bohemia Drason wirth Pen and Pencil« (London, printed by William Clowes and sons 1894) a sice: Brána z Prachatic, Tábora a Domažlic, Cheb, Kosť, Trosky, Valdštýn, Hrubá a Malá Skála, Česká chalupa od Turnova, skupina sedláků z Moravské Slovače, dratařů a j. v. v díle uvedeno mimo mnohých obrázků od českých ilustrátorů též skupina lidu v krojích domažlických od Aleše, českého Waltera Crana.

Carská expedice pro zhotovování umělých a státních papírů v Petrohradě vydává díla skvostné úpravy, jenž jsou spolu ukázky různých uměleckých provedení téhož ústavu, pod názvem »Ruskij chudožníky« svazek první předvedl r. 1894 Ilju Efimoviče Řepína, s některými reprodukcemi rytin našeho krajana Gustava Franka. Týž ústav chystá nyní podobnou publikaci studií a děl německého malíře Horschelta z jeho cest po Kavkaze, nákladem císařským.

VÝSTAVY.

A. Mucha pořádá výstavu svých prací v Galerii »de la Bondiniere« v Paříži od 16. února do 10. března. Katalog, opatřený místo úvodu dopisem Sary Bernhardovy, obsahuje 43 komposic historických, 7 návrhů affichí, 4 panneaux décoratifs a 62 genrových sujetů, mezi něž počítány různé ilustrace k povídkám, pohádkám, obálkám a ilustrace pro »Nöel illustré« a pro »L'illustration«, návrh na kalendář, menu atd.

K výroční výstavě umělecké v Rudolfině. Lhůta přihlášek vyprší dnem 1. března. Lhůta, do které díla k vystavení určená zaslána býti musí, končí posledním březnem. Bližší podmínky lze sobě vyzvednouti u tajemníka »Společnosti vlasteneckých přátel umění«.

SOUTĚŽE UMĚLECKÉ.

Soutěž na obálku pro III. čtvrtletí »Volných Směrů«. Jurorství laskavě převzali pp. prof. V. Hynays a Frant. Ženíšek. Třetím jurorem bude nekonkurující člen výboru spolku »Manes«.

Soutěž na fontánu před Rudolfinem. O soutěži té zmíníme se v čísle příštím, kdy současně přineseme vyobrazení některých z nich. Dnes přinášíme jen oficiální znění protokolu jury: »Podepsaní členové poroty k posouzení došlých návrhů na monumentální fontánu před Rudolfinem rozhodli následovně: 1. První cena přiřknuta jednohlasně projektu, zadanému pod chiffrou »R. J.« a to s ohledem na jeho hodnotu uměleckou. Členové poroty J. Mauder, J. V. Myslbek a V. Weitenweber doporučují týž projekt zároveň k provedení, kdežto J. Schulz a J. Zítek vyslovují náhled svůj v ten smysl, že nepovažují motiv jehlance co vhodný pro fontánu. — 2. Druhá cena přiřknuta byla třemi hlasy proti dvěma návrhu s heslem »České pověsti« a 3. Třetí cena projektu s heslem »Český mythus« čtyřmi hlasy proti jednomu. V Praze, dne 19. února 1897. J. Zítek, Jos. V. Myslbek, prof. Mauder, J. Schulz, Vil. Weitenweber.« — Po té zjištěno, že cenu první obdrželi Bohuslav Šnirch a Josef Fanta, druhou cenu Stan. Sucharda a Alois Driák, třetí cenu Frant. Stránský a Ant. Balšánek.

Okresní výbor v Rychnově nad Kn. vypisuje konkurenční jednání na dodání náčrtku a rozpočtu stavby nového okr. domu v Rychnově nad Kn. Za nejlépe provedené nástiny určeny tři ceny a sice: První cena 300, druhá cena 200 a třetí cena 100 korun. Program stavby, jakož i bližší podmínky zašle interessentům okresní výbor v Rychnově n. Kn.

SUCHARDOVA-BOUDOVA.

LINKA.

Spisy redakci zasláné.

Zlatá Praha. Obrázkový časopis pro zábavu a poučení. Red. F. Schulz. Nákladem J. Otty v Praze.

Pražské předměstské listy. Vycházejí dvakrát měsíčně v Praze-Žižkově. Redaktor J. Sokolovský.

Nezávislost. Vychází v Praze. Red. Karel Holzbach.

Osvěta lidu. Politický list pro severovýchodní Čechy. — V Hradci Králové. Red. Jos. Hevera.

Nové listy. Neodvislý, politický a národohospodářský týdeník. V Praze. Red. Alois Svoboda.

Český sever. Politický týdeník. V Terezíně. Red. Jos. Hlušíčka.

Tábor. Týdeník. Vychází v Táboře. Red. L. Frank.

Mladá Šumava. Neodvislý časopis pro Pošumaví. V Klatovech. Red. Ph. C. Václav Petrželka.

Vesna. Časopis zábavně poučný.

Literární listy. Časopis věnovaný zájmům literárním. Vydává Fr. Dlouhý v Brně.

Květy. Měsíčník, vedou Svatopluk Čech a Servác Heller. V Praze.

Naše doba. Revue pro vědu, umění a život socialní. V Praze. Red. Dr. T. G. Masaryk, vydavatel Jan Laichter.

Hrvatska Misao. (Chorvatská myšlenka.) Měsíčník. Red. Fr. Hlaváček. V Praze.

Listárna redakční.

Ježto spoluredaktor p. J. Hilbert mešká dočasně mimo Prahu, prosíme, aby příspěvky literární vesměs byly zasílány Karlu Maškovi v Praze, I. čp. 83.

Štěstí. — Papillon: Formálně ještě poněkud slabé; avšak pokračujte. — J. L., Písek: Trochu dlouhé; prosíme o jiné. — Rolnický. — J. V. (Juno, Vaše paprsky a j.) — Cnost masopustu: Neuvěřejníme.

VZDĚLAVACÍ BIBLIOTÉKA. * SBÍRKA MODERNÍ ČETBY.

Redaktor a majitel **K. STAN. SOKOL.**

Ze skandinávských literatur přinesla tato díla:

- B. Björnson: Dědictví Kurtův.** Román. Cena 1.60 kr.
B. Björnson: Nový systém. Drama. Cena 50 kr.
E. Brandes: Návštěva. Drama. Rozebrán.
G. Finne: Sova. Drama. Cena 30 kr.
A. Garborg: U maminky. Román. Cena 1.40 zl.
A. Garborg: Umdlené duše. Román. Cena 1.30 kr.
K. Hamsun: Pan. Román. Cena 80 kr.
Al. L. Kielland: Jed. Román. Cena 75 kr.
Al. L. Kielland: Fortuna. Román. Cena 80 kr.
A. Strindberg: Manželství. Povídky. Cena 90 kr.
A. Strindberg: Na břehu moře. Román. Vyjde v týdnu.

Vkusné původní vazby
po 40 kr., světlé po 50 kr.

Úplné seznamy zdarma a franko.

Administrace

Praha, Mariánská ulice čis. 21.

Nákladem a péčí spolku »MANES« vyšly:

Mikuláš Aleš.

Díl I. Práce předmětem historie se dotýkající.

Díl II. Pokračování dílu I., různé ilustrace a práce dekorační.

Díl III. Národní písně a říkadla.

Jednotlivé svazky prodávají se po 2 zl. Původní plátěné desky na celé dílo 1 zl. Celé dílo v původní vazbě 8 zl.

Předplatitelé »VOLNÝCH SMĚRŮ« obdrží

Listy z Palety

(vydané roku 1894)

za sníženou cenu 50 kr. Objednávky vyřizuje administrace »Volných Směrů« nebo pokladník spolku **J. Štenc** v Praze II., Plavecká ulice čis. 13.

Královské Pohádky.

Veršovaná satira

Dr. B. Klusáčka,

provázená 34 uměleckými perokresbami

K. L. Klusáčka.

— Pohádka první: —

» Jak se švec králem stal. «

Cena výtisku, nádherně a moderně vypraveného 1 zl. 40 kr.

Každé knihkupectví, v němž požádáte, rádo předloží Vám k nahlédnutí tuto novinku. — Přímé objednávky vyřizuje nejrychleji

Nakladatelství Dr. ED. GRÉGRA, knihtiskárna

v Praze, v Tůních čís. 8—II.

PAMÁTKY VÝTVARNÉ

z Československé výstavy Národopisné r. 1895.

SEŠIT I.

Dílo toto podá světlotiskem množství vynikajících předmětů z různých oborů práce umělecké. Nábytek, řezby, výšivky a součásti krojové, lístky rukopisných památek, vazby, faience a majolika, sklo, práce z kovu, bohoslužebná náčiní a roucha poslouží všem, kdož v kterémkoli z těchto oborů pracují, jako vhodné při studiu vzory a obeznámí kruhy širší s dobrou prací domácí.

Dílo vycházeti bude ve lhůtách měsíčních po sešitech o 10 obrazích. 12 sešitů o 120 listech utvoří celek, k němuž přiložen bude při posledním sešitu náležitý text a seznam.

Předplatné na celé dílo aneb na 6 sešitů přijímá p. Boh. Schnirch, sochař na Král. Vinohradech.

Předplatné pro Prahu obnáší: na celé dílo 18 zl. r. m.
na 6 sešitů 9 «

Kdož si přejí dílo toto poštou odebírat, přidejtež laskavě 20 kr. na rekomandovanou zásylku každého sešitu.

Cena sešitu v knihkupectví zl. 1.70 r. m. — Dílo toto prodává se v ceně výrobní a proto nelze povolití nižádných srážek.